

**INSTITUTIONEN FÖR SOCIOLOGI
OCH ARBETSVETENSKAP**

FESTIVAL SOM FRIZON

En kvalitativ studie om tjejers upplevelser av festivaler/otrygghet och behovet av trygga rum

Rebecca Carlsson

Examensarbete för Kandidat i sociologi, 15 hp
Handledare: Anna Samuelsson
Termin/år: Vårterminen 2018

Abstract

Titel: *Festival som frizon* - en kvalitativ studie om tjejers upplevelser av festivaler/otrygghet och behovet av trygga rum

Författare: Rebecca Carlsson

Handledare: Anna Samuelsson

Examinator: Linda Weichselbraun

Typ av arbete: Examensarbete för kandidat i sociologi 15 hp

Tidpunkt: VT 2018

Antal tecken inkl. blanksteg: 69 881

Syfte och frågeställningar: Syftet med studien är att få en bild av vilka upplevelser tjejer har av festivaler och otrygghet. Jag vill med den här uppsatsen bidra med en förståelse av hur behovet av en separatistisk festival ser ut. Mina frågeställningar är: På vilket sätt beskriver tjejerna i studien upplevelsen av festivaler och otrygghet? Hur ser behovet av en separatistisk festival ut? Hur ser relationen mellan den upplevda otryggheten och behovet av en separatistisk festival ut?

Metod och material: Jag har använt mig av kvalitativ metod där jag genomfört fyra individuella intervjuer som skett via fysiska möten och mailkontakt. Utöver kvalitativa intervjuer använder jag mig av tidigare forskning som behandlar ämnen gällande otrygghet och separatism.

Huvudresultat: Det som framkommit i studien visar på att den upplevda otryggheten hos respondenterna påverkar behovet av en separatistisk festival i viss mån. Ingen av tjejerna jag intervjuat har upplevt sig vara otrygga på festivaler men däremot i festivalliknande sammanhang så som konserter och klubbar. Det finns en medvetenhet hos tjejerna om att de är kroppsligt utsatta vilket gör att de hanterar risksituationer genom undvikande strategier. Det finns behov av polisiär närvaro och trygga zoner på festivaler samt att politiker och poliser måste ta anmälningar gällande sexualbrott på stort allvar för att tjejerna skall känna sig tryggare. Alla respondenterna upplever sig vara otrygga i vardagliga situationer vilket påverkar behovet av trygga rum på olika sätt.

Nyckelord: Otrygghet, separatism, genus, trygga rum, festival

TACK

Till min handledare Anna som lyssnat och givit mig goda råd längs med vägen.

Till min syster Emelie som varit det bästa stödet och bollplanket.

Till mina respondenter som tagit sig tid att besvara mina frågor och delat med sig av sina
upplevelser.

Utan er vore inte den här uppsatsen möjlig!

Innehållsförteckning

1.0 INLEDNING	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problemformulering.....	2
1.3 Syfte och frågeställningar	2
2.0 TIDIGARE FORSKNING.....	3
2.1 Otrygghet	3
2.2 Separatism.....	4
3.0 TEORI	6
3.1 Genussystemet och makt & motstånd	6
3.2 Risksamhället och riskparadoxen.....	7
3.3 De egna rummen	9
4.0 METOD.....	10
4.1 Tillvägagångssätt.....	10
4.2 Urval och avgränsningar.....	11
4.3 Analysmetod.....	12
4.4 Forskarrollen.....	13
4.5 Etiska överväganden	13
5.0 RESULTAT OCH ANALYS	14
5.1 Upplevelsen av festivaler.....	14
5.2 Otrygghet	17
5.2.1 Rädslan för överfall- The female fear.....	17
5.2.2 Undvikande strategier.....	18
5.2.3 Medias påverkan på trygghet.....	20
5.3 Separatistiska rum	21
5.3.1 Behovet av en separatistisk festival?	21
5.3.2 Organisering och motstånd	22

5.4 Åtgärder för ökad trygghet på festivaler	24
6.0 SAMMANFATTANDE DISKUSSION	27
7.0 LITTERATURLISTA	29
7.1 Tryckta källor	29
7.2 Elektroniska källor	30
8.0 BILAGOR.....	32

1.0 INLEDNING

1.1 Bakgrund

I juli 2017 skrev komikern och programledaren Emma Knyckare på twitter ”*Vad tror ni om att vi styr ihop en asfet festival dit bara icke män är välkomna som vi kör tills ALLA män har lärt sig hur en beter sig?*”. Uttalandet väckte starka reaktioner och kritiserades för att vara könsdiskriminerande då cis-män inte var välkomna till festivalen. Men initiativet fick även en enorm positiv respons från flera håll framförallt från icke-män som såg det som ett välkommet förslag. Efter en gräsrotsfinansiering lyckades festivalen få in det ekonomiska kapital som krävdes för att anordna eventet. Sommaren 2018 anordnas Sveriges första stora musikfestival fri från cis-män under namnet Statement festival på bananpiren i Göteborg.

Initiativet är en reaktion på det ökade sexuella våldet som begåtts de senaste åren på festivaler runtom i Sverige. Sedan sexualbrotten ökat känner sig allt fler tjejer otrygga på festivaler vilket skapat en debatt hur man ska gå tillväga för att öka tryggheten. Tidningen Metro gjorde en granskning över antal anmälda sexuella övergrepp som skett på festivaler under sommaren 2016. Siffrorna som kommer från polisen visar att det kom in över minst 150 anmälningar gällande sexuella övergrepp på de 17 festivaler av 20 som Metro granskat (Johansson & Wikén 2017). Det här är ett omfattande problem som myndigheter och politiker arbetar med för att lösa. Polisen har bland andra skapat en åtgärdsplan för hur man ska hantera våldsbrotten och öka tryggheten på festivaler genom att fokusera på ”hotspots” vilket är platser som är oupplysta, trånga och där vakter eller personal inte cirkulerar (Polisen 2016). Under Göteborgs kulturkalas 2016 diskuterades det om att införa så kallade trygga zoner framför de största scenerna men det blev inte av då man inte ansåg att det var en god idé för att lösa problemen (Signahl 2017). Införandet av trygga zoner innebär inte en lösning på det sexuella våldet utan det är en åtgärd för att alla ska kunna känna sig trygga på festivaler (Statement festival 2017).

1.2 Problemformulering

Debatten som kretsat kring Statement festival har till stor del handlat om diskriminering då män exkluderas från ett offentligt evenemang. I media har personer pratat om problematiken att exkludera män från festivalen (Waldeck 2017). Den ökade otryggheten bland tjejer som upplever en oro och rädsla att utsättas för våldsbrott diskuteras inte på samma sätt. Fokuset hamnar på frågan om diskriminering medan det utifrån ett feministiskt perspektiv är ett större problem att tjejer blir utsatta för sexuellt våld och känner sig otrygga i den miljö där våldet begås. Genom att anordna en separatistisk festival är förhoppningen att tjejer, icke-binära och transpersoner skall känna sig trygga. När debatten uppstod om införandet av en separatistisk festival framgick det att det fanns ett behov av trygga rum. Jag kommer i den här studien belysa hur behovet av trygga rum ser ut och varför det behövs evenemang som frizoner genom att intervjua tjejer som varit på festivaler. I den här studien kommer jag utgå från tjejers upplevelser vilket kan kritiseras då även icke-binära och transpersoner får komma på festivalen. Detta kommer jag problematisera mer under metodkapitlet där jag diskuterar mitt urval.

1.3 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att belysa ett aktuellt samhällsfenomen som en separatistisk festival och kontextualisera det genom att undersöka hur behovet av trygga rum ser ut genom att intervjua tjejer som varit på festivaler och ta del av deras upplevelser. Studien är dels deskriptiv då den bygger på respondenternas beskrivningar av deras upplevelser av festivaler och otrygghet. I explorativt syfte undersöker studien hur behovet av trygga rum ser ut. Jag har valt att fokusera på tjejers upplevelser därför att jag anser att deras perspektiv saknas i den aktuella debatten gällande Statement festival och införandet av trygga rum.

Mina frågeställningar lyder:

- På vilket sätt beskriver tjejerna i studien upplevelsen av festivaler och otrygghet?
- Hur ser behovet av en separatistisk festival ut?
- Hur ser relationen mellan den upplevda otryggheten och behovet av en separatistisk festival ut?

2.0 TIDIGARE FORSKNING

I det här kapitlet kommer jag diskutera den tidigare forskning som finns inom mitt område och som är relevant att applicera på studien. Jag kommer behandla ämnen som "otrygghet" och "separatism". Det finns internationell forskning om separatistiska festivaler och "safe spaces" bland annat om en lesbisk festival i Michigan i USA som anordnades år 2006 (Browne 2009). Däremot finns det ingen svensk forskning eller forskning om festivaler liknande Statement festival som välkomnar icke-binära och transpersoner. Jag har valt att fokusera på svensk forskning gällande otrygghet och separatistiska rum då tidsramen var begränsad samt att det kom till min kännedom senare i uppsatsskrivandet att det fanns internationell forskning om separatistiska festivaler. Även om den valda forskningen inte talar om separatism i relation till festivaler har jag ett bra underlag då min studie handlar om separatistiska rum i offentliga miljöer vilket samtliga forskare skrivit om. Studien kommer bidra med en förståelse av hur behovet av en separatistisk festival ser ut genom att jag får ta del av de upplevelser tjejerna i studien har av festivaler och otrygghet.

2.1 Otrygghet

I den senaste forskningen som Brottsförebyggande rådet har gjort med nationella trygghetsundersökningen gällande otrygghet och oro för brott visar siffrorna att otryggheten är hög i samhället. Om man tittar på de siffror som Brå tagit fram uppger 30 procent av de kvinnor som svarat att de upplever otrygghet att vistas ute när det är mörkt i det bostadsområde de bor. Det är framförallt yngre och äldre kvinnor som upplever en stark känsla av otrygghet. Bland de yngre kvinnorna i åldern 16–19 uppger 37 procent att de upplever otrygghet (Brå 2018). På grund av rädslan för brott avstår människor från att gå ut på kvällen. Det här leder till att kvinnor blir begränsade att röra sig fritt i det offentliga rummet då oron att utsättas för våldsbrott är hög. Det brott som kvinnor är mest rädda att utsättas för är våldtäkt. Anita Heber skriver i sin doktorsavhandling om kvinnors rädsla för våldtäkt. Det är en rädsla som kallas för *the female fear* skriver Heber och refererar till Gordon & Riger (1989). Vidare skriver Heber att tjejers och kvinnors rädsla för sexualbrott kan förklaras genom den uppfostran man får som barn. Som flicka lär man sig att vara försiktig och undvika farliga platser. Den ständiga uppmaningen att "passa sig" följer en genom livet bland annat via media som påverkar känslan av otrygghet i det offentliga rummet (Heber 2007, 59). Kriminologiprofessorn Elisabeth Stanko bygger vidare på den här tesen i

artikeln *Women, crime and fear* där hon skriver om hur medier i Storbritannien upprätthåller kvinnors rädslor genom att marknadsföra överfallslarm som kvinnor kan införskaffa för att skydda sig. Sådan reklam lägger ansvaret på kvinnor istället för på förövarna. Media har stor påverkan och kan förstärka känslan av otrygghet genom budskap som säger att kvinnor ska skydda sig genom att bära överfallslarm eller undvika särskilda platser om kvällen (Stanko 1995, 47).

Maria Wendt skriver om den ständiga rädslan kvinnor upplever i vardagen och hur kvinnor får hitta strategier för att känna sig trygga. Wendt refererar till Stanko och menar att kvinnor inte alltid går runt och är rädda utan det är något som sitter i ryggmärgen. Kvinnor utsätts för våld både i hemmet och på offentliga platser. Det finns inga frizoner från våldet då man inte känner sig trygg någonstans. Den erfarenhet kvinnor har av kroppslig utsatthet gör att de tvingas förhandla med sin trygghet och integritet (Wendt 2002, 9–10). Detta är ett demokratiskt problem, skriver Wendt, då kvinnor inte har samma möjligheter att delta i samhället på jämlika villkor på grund av den kroppsliga utsattheten. Så länge vi har ett samhälle där kvinnors rädsla begränsar deras liv så har vi inte ett demokratiskt och jämlikt samhälle (Wendt 2002, 13–14).

Sara Uhnöo har genomfört intervjuer med ungdomar då hon vill fördjupa förståelsen av ungdomars rädsla för våld vilket går att läsa om i hennes rapport *Ungdomars tal om rädsla för våld*. Hon pekar på tidigare forskning som gjorts om rädsla för brott och uppmärksammar bilden av kvinnor som rädda och män som orädda. Det är en bild som ungdomarna i studien själva reproducerar när de talar om tjejer och killars rädsla för våld. Uhnöo beskriver hur tjejers rädsla är mer normaliserad än killars då det ingår i deras livssituation att vara rädd då det finns en ständig sexuell utsatthet för tjejer. Det är viktigt att diskutera och problematisera den här bilden av kvinnor som offer och män som förövare menar Uhnöo. Kvinnor är inte bara offer i ett patriarkalt samhälle utan de har ett agentskap som gör att de är självständiga att ta egna beslut och göra motstånd mot de förtryckande strukturer där män begår våld mot kvinnor (Uhnöo 2011, 25).

2.2 Separatism

Sociologen Cathrin Wasshede har skrivit om aktivisters motstånd mot det heteronormativa samhället. Hon beskriver separatism som en politisk strategi som kan praktiseras i olika former. Det upprättas egna rum där människor som identifierar sig med varandra möts.

Wasshede talar bland annat om lesbisk separatism som en form av feministisk aktivism där kvinnor skapar en kollektiv identitet med de som är "innanför" gruppen mot de som är "utanför". Det upprättas en gränsdragning mellan det egna rummet och det yttre rummet som kan liknas vid samhället (Wasshede 2010, 127–129). Aktivister som Wasshede intervjuat menar att separatism är ett medel för att nå målet som är ett samhälle fritt från könsmaktsstrukturer. De förespråkar inte en separatistisk ideologi utan en separatistisk organisering för att uppnå de mål man eftersträvar (Wasshede 2010, 30).

Etnologen Signe Bremer har forskat mycket om transpersoners kroppsliga utsatthet i offentliga miljöer som vården. Personerna som Bremer intervjuat och skriver om i hennes bok *Kroppslinjer* menar att deras kroppar ses som avvikande och synliggörs vilket bidrar med en känsla av utsatthet. Det finns en glädje eller lättnad av att få "passera försvinnande" det vill säga att kroppen ses som en i mängden. Transpersoners kroppar passerar inte fritt och det finns en oro och rädsla över att inte kännas igen. Bremer refererar till Sara Ahmed och beskriver hur den kroppsliga fenomenologin gör att kroppar som inte tillhör normen uppmärksammas som avvikande. För att känna tillhörighet och en känsla av "hemma" väljer många att vända sig till olika rum för transpersoner. Det är rum där transpersoner kan ta plats och göra sig hemmastadda utan att bli bemötta med misstänksamhet (Bremer 2017, 134–159).

Johanna Palmström och Moa Elf Karlén skriver bland annat om kvinnors utrymme för handling i *Slå tillbaka: om vardagsrädsla och systerskap*. I ett samtal med Maud Eduards, professor i statsvetenskap vid Stockholms universitet, förklarar hon att kvinnors handlingsutrymme begränsas av könsmaktsordningen där män har mer makt än kvinnor. För att få ökat handlingsutrymme organiserar sig kvinnor och skapar gemensamma rum där de kollektivt gör motstånd mot strukturer som missgynnar kvinnor. När erfarenheter belyses visar man på den verklighet som icke-män lever i (Palmström & Elf Karlén 2005, 125).

Estelle Freedman skriver om separatism som en strategi för kvinnor att göra motstånd mot patriarkatet och de förtryckande strukturerna. Hon förklarar att skapandet av offentliga sfärer för kvinnor har genom historien varit den enda genomförbara politiska strategin för att nå förändring. Under slutet på 1800-talet var de flesta kvinnor hemarbetande fruar och mödrar och för att hantera utanförskapet som dessa kvinnor upplevde då de inte fick delta i de offentliga rummen så skapade de nätverk där kvinnorna delade erfarenheter med varandra. Kvinnliga organisationer skapades som resultat av diskrimineringen från offentligheten och dragningskraften till den personliga relationen till andra kvinnor (Freedman 1979, 515–517).

3.0 TEORI

I den här delen kommer de teorier som jag anser är relevanta för min studie att behandlas. Studien utgår dels från ett genusperspektiv och hämtar inspiration från flera teoretiker. Jag har valt att fokusera på Hirdmans begrepp *genussystemet* och olika teoretiker som behandlar makt och motstånd. Ur ett sociologiskt perspektiv använder jag mig av Becks *risksamhälle* samt Anderssons begrepp *riskparadoxen* för att beskriva hur olika risker konstrueras och uppstår i det moderna samhället. Till sist beskrivs *de egna rummen* utifrån teoretiker som Thörn, Hill Collins och Larsson som alla skriver om separatism.

3.1 Genussystemet och makt & motstånd

Jag har valt att analysera maktbegreppet ur ett genusperspektiv för att beskriva hur maktrelationer påverkar män och kvinnors livsvillkor i ett samhälle där förtryck mot kvinnor tar sig olika uttryck genom bland annat våld och exkludering. Genus är ett begrepp inom feministisk teori som beskriver kön, det vill säga vad som är manligt och kvinnligt, som en social konstruktion. Den socialkonstruktionistiska förståelsen av genus förklarar hur kön formas och framställs utifrån sociala och kulturella föreställningar om hur män respektive kvinnor bör vara enligt ett normativt synsätt. Män förväntas vara starka, okänsliga och handlingskraftiga medan kvinnor förväntas vara sårbara, vänliga och ansvarstagande. Yvonne Hirdman var den forskare som lanserade genusbegreppet i Sverige på 1980-talet. Hon liksom många andra feministiska forskare problematiserar förhållandet mellan könen. I rapporten *Genussystemet- reflexioner kring kvinnors sociala underordning* beskriver hon hur genus kan användas för att förstå hur kön "görs". Begreppet följer två logiker där den ena är isärhållandet av manligt och kvinnligt och den andra är hierarkin där mannen är överordnad kvinnan (Hirdman 1988, 51). Genussystemet förklarar hur kön görs och påverkar de livsvillkor människan har i ett samhälle där kvinnor är i underordning och män i överordning. Kvinnors kroppar sexualiseras och objektifieras vilket gör att kvinnor positioneras i ett underläge där männens maktutövande legitimeras (Hirdman 1988, 55).

Pierre Bourdieu anser att den manliga ordningen är inskriven i kropparna hos kvinnor och män genom deras *könshabitus*. Han menar att kvinnor internaliserar tankemönstret om kvinnan som underordnad mannen och att de skulle reproducera sin egen underordning

(Bourdieu 2004, 57). Den könsliga uppdelningen mellan män och kvinnor kallar Bourdieu för en *negativ symbolisk koefficient* vilket innebär att de kännetecken som en förtryckt grupp har påverkar deras handlingar och livsval negativt (Bourdieu 2004, 109). Toril Moi liksom flera andra feministiska teoretiker kritiserar Bourdieus resonemang om kvinnors underordning som innebär att män och kvinnors olika positioner tas för givet som något naturligt utan att kritiseras. Moi menar att kvinnor i dagens samhälle inte understödjer och accepterar dessa ojämlika könsrelationer i tystnad utan att de ifrågasätts tydligt och högljutt. Kvinnor har och gör motstånd genom att protestera mot orättvisor som mäns våld mot kvinnor (Moi 1994, 15). I den här studien kan man tolka Statement festival som en form av motstånd då människor vill belysa de sexuella trakasserierna och övergreppen som begås och att de kollektivt kräver förändring.

En av de teoretiker som talar om maktbegreppet är Michel Foucault. Han har dock fått kritik för att inte tala om könsmakt vilket är något som Wasshede skriver om då hon använder sig av Foucaults definition av makt. Hon menar att en könsneutral maktanalys kan innebära ett manscentrerat och universalistiskt perspektiv (Wasshede 2010, 26). Foucaults analys av maktbegreppet är att makt producerar individer och att dessa subjekt och kroppar ingår i sociala relationer där makt utövas. Makt inte är en institution, struktur eller någon förmåga vissa individer besitter utan Foucault anser att makt är kunskap och ett strategiskt verktyg som människor använder för olika syften och mål. Ingen människa kan ha total makt utan det är en självmotsägelse för total makt innebär dominans och genom historien har underkuvade grupper gjort motstånd mot förtryckande grupper. Foucault menar att där makt finns, där finns det också motstånd. Detta är något som många teoretiker refererar till då de talar om Foucaults definition av makt och motstånd. Maktförhållanden är föränderliga och genom motstånd så kan man skapa ett mer jämlikt samhälle (Nilsson 2008, 92–93).

3.2 Risksamhället och riskparadoxen

Risk är ett av de mest centrala begreppen inom kriminologi och sociologi. Sociologen Ulrich Beck har studerat riskbegreppet och enligt honom kännetecknas dagens moderna samhälle av reflexivitet och risker. Beck menar att människan idag lever i ett risksamhälle då moderniseringsprocessen medfört en social osäkerhet med dess drastiska åtgärder på människors levnadsvillkor. Han anser att riskerna i det moderna samhället handlar om en *hotande möjlighet* vilket kan definieras med att människor är rädda för vad som kan komma att

hända i framtiden. Det handlar framförallt om osynliga faror som hotet mot miljön och naturen. Människors medvetenhet och kunskap om samhället påverkar deras risksituation och man använder sig av olika handlingsstrategier för att hantera känslan av otrygghet (Beck 2012, 69–71). Det moderna samhället har samtidigt genomgått en individualiseringsprocess där den enskilda individen ställs inför olika val, möjligheter och risker både på arbetsmarknaden och inom familjen. Samtidigt som individen frigörs från sociala former så uppstår en känsla av otrygghet då individen själv måste fatta beslut gällande det “egna livet”. Med det moderna risksamhället och dess individualisering växer samtidigt en kollektiv gemenskap fram genom sociala rörelser. Beck menar att dessa rörelser uppstår som en reaktion mot de hot risksamhället bidrar med och sökandet efter en social identitet i en värld där traditioner gått förlorade. Organiseringen av kollektiv och sociala rörelser motsäger individualiseringen då det visar på att människor söker sig till kollektiv för att känna gemenskap och trygghet i ett samhälle där individen förväntas ta ansvar över sin egen levnadssituation (Beck 2012, 122).

Beck har fått kritik för att inte inkludera ett intersektionellt perspektiv när han diskuterar hur människors olika uppfattningar av risk skiljer sig åt. Det finns många studier som analyserat riskbegreppet ur andra perspektiv där till exempel kön inkluderats. Birgitta Andersson diskuterar begreppet *riskparadoxen* som syftar på att kvinnors rädslor för våld skulle vara obefogade och att den faktiska risken för våld är lägre än den upplevda risken. Enligt tidigare trygghetsundersökningar som gjorts visar statistik på att det är en överdriven oro eller rädsla kvinnor upplever i det offentliga rummet. Kvinnor blir oftast utsatta för våld i hemmet medan det är vanligare att män blir utsatta för våldsbrott i det offentliga rummet. Detta menar Andersson är en problematisk och förenklad bild då kvinnors rädsla och risk för våld måste kopplas samman med deras erfarenheter av könsrelaterat våld. De flesta kvinnor har en eller flera gånger blivit utsatta för verbala kränkningar eller sexuella ofredanden som påverkat deras riskmedvetenhet om vad som hände och vad som kunde ha hänt. Våldet tar sig olika uttryck men hänger samman och det bör tas på allvar. Kvinnor får ta ansvar för riskerna att utsättas för våld genom att till exempel undvika offentliga platser. Detta sker genom tyst kunskap det vill säga att kvinnor omedvetet gör handlingar som att ta omvägar eller åka taxi istället för att promenera hem när det är mörkt (Andersson 2005, 71–72).

3.3 De egna rummen

Håkan Thörn skriver att en social rörelse kan ses som en kollektiv interaktionsprocess där individer i grupp mobiliserar sig. Dessa grupper uppstår oftast som en protest mot problematiska samhällsförhållanden. Thörn talar om *interna* och *externa* förhållanden. De externa förhållandena skapas som opposition till andra kollektiv medan det i interna förhållanden skapas motsättningar inom gruppen. Det sker en social inklusion och exklusion där man inom de externa förhållanden tar avstånd från andra grupper genom att upprätta gränser som exkluderar det som man inom gruppen inte identifierar sig med. Men även inom den egna gruppen finns det motsättningar då individer har olika identiteter och viljor. Den betydelse identitet och handlingar har för ett kollektiv ter sig olika men det tar oftast avstamp i en historisk kontext där man vill göra motstånd mot strukturer som förhindrar den utopi man önskar uppnå (Thörn 1997, 115).

Patricia Hill Collins talar om kvinnors organisering och motstånd mot förtryckande strukturer där hon utgår från svarta kvinnors erfarenheter, livsvillkor och strategier. Hon berättar att feminister skapade kvinnliga sfärer som en form av gruppöverlevnad men också för att förändra de institutioner som upprätthöll och reproducerade diskriminering mot svarta (Hill Collins 2000, 204). Kvinnor använder sig av olika strategier för att undgå rasism och sexism genom att organisera sig med andra kvinnor där man kan inspirera och stärka varandra. De egna rummen ger kvinnor en känsla av självständighet, styrka och makt vilket är något som svarta kvinnor inte tilldelats av samhällets institutioner (Hill Collins 2000, 209). Berit Larsson beskriver den svenska kvinnohögskolan som ett exempel på eget rum som skapats för kvinnor. Här talar man om separat organisering och inte separatism då kvinnor organiserat sig för att få ökat handlingsutrymme som politisk strategi (Larsson 2009, 71). Kvinnohögskolan är en plats där kvinnor med olika bakgrunder, erfarenheter och åsikter möts. Det är viktigt att låta rummen vara öppna och inte *igenbommade* för att undvika att homogenisera kvinnors erfarenheter och istället tillåta skillnader och mångfald inom gruppen. De egna rummen fyller olika funktion för kvinnor. För vissa är det en plats att känna sig hemma på medan det för andra är en plats att driva politisk kamp (Larsson 2009, 74–76). I min studie framställs festival som ett exempel på ett eget rum där kvinnor, icke-binära och transpersoner skall kunna känna sig trygga. Festivalen har liksom de egna rummen Larsson beskriver olika betydelse för människor. Där vissa går för att det är ett statement, för att det är en historisk händelse eller för att det är bra artister som uppträder.

4.0 METOD

I den här delen kommer jag redogöra för den metod jag använt mig av för att samla in mitt material samt de urval och avgränsningar jag fått göra. Vidare beskrivs det hur jag gått tillväga för att tolka och analysera min empiri, min roll som forskarstudent och vilka etiska överväganden jag gjort.

4.1 Tillvägagångssätt

Jag har valt att göra kvalitativa intervjuer då jag ville undersöka hur upplevelsen av festivaler och otrygghet såg ut hos mina respondenter. För att få en djupare förståelse av hur tjejer upplever otrygghet och hur behovet av separatistiska rum ser ut var intervjuer den metod som enligt mig passade studien bäst. Jag har använt mig av semistrukturerade intervjuer där jag utgick från en intervjuguide med tre teman: upplevelsen av festival och otrygghet, behovet av separatistiska/trygga rum och åtgärder för ökad trygghet. Jag ställde mestadels öppna frågor som gav respondenterna möjlighet att formulera sig utan att vara begränsade till givna svarsalternativ vilket gjorde att fler frågor tillkom under intervjuerna (Dalen 2015, 34–35). För att få med informanternas egna ord av deras berättelser valde jag att spela in intervjuerna med hjälp av min mobiltelefon (Dalen 2015, 37). Mitt syfte var att få intervjun att likna ett samtal mellan två personer snarare än ett förhör. Då min studie berör ett ämne som kan vara känsligt att prata om beroende på person och upplevelse så kan en samtalsliknande intervju göra intervjusituationen mer bekväm.

Tre av intervjuerna skedde genom fysiska möten medan en intervju genomfördes via mailkontakt. Den person jag intervjuade via mail var från början tanken att jag skulle intervjuas som de övriga respondenterna genom ett fysiskt möte men då personen inte bor i Göteborg tog jag beslutet att behålla informanten då jag inte fått tillgång till några andra. Jag mailade intervjuguiden till respondenten som fick besvara frågorna. Därefter följde jag upp med ytterligare frågor jag ville få svar på. Det finns nackdelar att göra intervjuer via mail som att jag till exempel inte kunde registrera personens ansiktsuttryck eller kroppsspråk. Informanten har även haft tid att tänka över sina svar på ett annat sätt och svara mer utförligt snarare än att ge ett spontant svar vilket kan påverka studiens validitet då de olika intervjumetoderna skiljer

sig åt och kan ge olika svar (Ahrne & Svensson 2015, 39). De informanter jag intervjuade fysiskt fick välja plats och tid för intervjun vilket kan skapa en känsla av kontroll och trygghet. Två av informanterna valde att bli intervjuade hemma hos dom och en informant föreslog att göra intervjun hemma hos mig. Personen jag intervjuade hos mig var den informant jag var bekant med sedan tidigare vilket gjorde att jag kände att det var okej att genomföra intervjun hos mig så länge informanten ville det. Tiden för intervjuerna varierade mellan fyrtio minuter upp till en timme. Intervjuerna genomfördes under en tidsperiod på tre veckor. Efter varje intervju lyssnade jag igenom det inspelade materialet och började transkribera ord för ord med reservation för att jag inte noterade sådant som låg utanför studiens område (Ahrne & Svensson 2015, 42–44).

4.2 Urval och avgränsningar

När jag skulle välja vilka som skulle ingå i studien fick jag göra en avgränsning. Mitt urval var baserat på kriterierna att det skulle vara tjejer i åldrarna 18–30 år, boende i Göteborg och besökt en festival. Mitt urval begränsade sig till åldrarna 18 till 30 år för att det framförallt är yngre tjejer det rapporterats om att ha blivit utsatta för sexuella övergrepp på festivaler. Statement festival har en åldersgräns på arton år och då min studie kretsar kring festivalen valde jag att vända mig till en motsvarande målgrupp. Studien utgår från en festival dit även icke-binära och transpersoner får komma så det går att kritisera mitt urval då jag enbart intervjuat tjejer. Jag valde att intervjua cis-tjejer på grund av att upplevelsen skiljer sig åt mellan individer och vilken könstillhörighet man har. Det är såklart något som även skiljer sig åt mellan tjejer men om jag valt att inkludera icke-binära och transpersoner i mitt urval fanns risken att klumpa ihop tre olika gruppers erfarenheter och upplevelser. Liksom upplevelsen så kan behovet av separatistiska rum se olika ut beroende vilken könstillhörighet en har.

Med hänsyn till den tidsperiod jag haft på mig att utföra studien fick jag begränsa antalet personer att intervjua. Tanken var från början att intervjua 4–6 personer då det verkade vara ett lämpligt antal. Men när det uppstod problem att få tag på respondenter valde jag att intervjua fyra personer. Efter att ha lagt ut tre annonser på Facebook där jag kortfattat informerat om studien hörde en respondent av sig. Jag valde därefter att intervjua personer jag kom i kontakt med via bekanta dvs. ett så kallat bekvämlighetsurval (Yin 2013, 93). Det är en sak som kan kritiseras med tanke på att jag hade relativt breda urvalskriterier. Jag är medveten om att det inte ”borde” varit svårt för mig att få tag på respondenter men jag var inte heller ute efter

att göra en generalisering av mitt resultat då jag med kvalitativa intervjuer var ute efter enskilda individers upplevelser. Validiteten påverkas såklart av mängden material men också av kvaliteten vilket jag fokuserat på med min metod. Min studie hade kanske stärkts om jag intervjuat fler personer eller enbart gjort fysiska intervjuer men samtidigt upplevde jag att den informationen jag fick var tillräcklig då jag fått olika perspektiv, åsikter och upplevelser från informanterna. Min studie som dels är deskriptiv bygger på de beskrivningar jag fått från de jag intervjuat (Dalen 2015, 118–120).

4.3 Analysmetod

Jag började skriva teorin innan mitt material var insamlat. Mina teorier hjälpte mig under förarbetet och intervjuprocessen men teorierna var inte fastställda utan jag var medveten om att de kunde ändras efterhand. När intervjuerna var klara och transkriberade gjorde jag en första råkodning av materialet. Transkriberingarna skrevs ut till papperskopior för att underlätta läsningen. Jag gick sedan igenom mening för mening och markerade det som jag ansåg var av betydelse för studien (Dalen 2015, 79). Varje stycke och tema färgkodades för att på så vis få en tydlig struktur. Det material som reducerades bort var sådant som jag inte tyckte var av intresse för studien och som jämfört med andra beskrivningar inte gav materialet någon styrka (Ahrne & Svensson 2015, 228). I marginalerna skrev jag nyckelord så som till exempel ”otrygghet”, ”rädsla”, ”media”, ”festival” och så vidare. När jag kodat alla intervjuer sammanställde jag alla nyckelord i ett dokument för att se vilka kategorier jag kunde skapa efter begreppen. Det blev totalt sju kategorier men några kategorier kunde slås samman så det slutade med fyra rubriker och fem underrubriker. Därefter placerade jag citaten under respektive kategori. De uttalanden som var konkreta och beskrivande vilka kallas för *experience near* var citat som jag kunde se som meningsbärande i analysen (Dalen 2015, 73).

Efter att ha analyserat materialet gick jag igenom mina teorier och granskade om de var lämpliga att applicera på empirin. Mina teorier förhöll sig bra till empirin vilket gjorde att jag behöll de flesta av mina ursprungliga teorier utan att addera nya. Det insamlade materialet gjorde att jag kunde specificera teorierna vilket visar på en växelverkan mellan empirin och teorin som kallas för abduktion (Ahrne & Svensson 2015, 217). När jag valde de teman jag skulle använda mig av som rubriker och underrubriker i min analys och resultatdel utgick jag från teorin och empirin. Redan i början av mitt uppsatsskrivande hade jag teman så som ”otrygghet” och ”separatism” vilka jag förhöll mig till när jag utformade intervjuguiden.

När jag analyserat mitt insamlade material och skapat olika teman förankrade jag teorin i empirin. Då teorin var uppdelad i tre teman hade jag en struktur som underlättade när jag skulle applicera den på materialet. I min analys har jag kopplat empirin, teorin och den tidigare forskningen till varandra för att skapa en helhetsförståelse som visar på hur de hänger samman.

4.4 Forskarrollen

Under arbetets gång har jag strävat efter att ha ett reflexivt förhållningssätt och tänkt över hur jag kan ha påverkat mitt arbete. För mig har det varit viktigt att vara kritisk mot mitt arbete för att inte vinkla eller påverka resultaten åt ett visst håll. Utifrån min kunskap och förförståelse så har jag försökt vara självkritisk till de tolkningar jag gjort och slutsatser jag kommit fram till (Thomsson 2010, 39). Jag har varit medveten om att min roll som sociologstudent kunnat påverka respondenternas svar på så sätt att de kunnat undanhålla information eller att svaren blivit färgade av situationen och därmed inte överensstämmer med deras verklighet. Min upplevelse var att de öppet delade med sig av sina erfarenheter vilket jag tolkade hade att göra med att jag var tjej och kunde förstå eller relatera till deras erfarenheter. Jag och respondenterna var i samma åldersspann vilket jag upplevde som både positivt och negativt. Det kunde ibland göras antaganden som ”Ja men du vet..” där det förväntades att jag skulle förstå vad de menade. Detta tog jag i beaktning och bad dem utveckla sina påståenden för att undvika att gissa mig till ett svar. Som forskare är det svårt att vara helt objektiv då ens förkunskaper, förväntningar och erfarenheter påverkar arbetet i viss mån. Min roll som privat person och student finns med i arbetet. Jag positionerar mig som festivalbesökare till festivalen i informationsbrevet (se bilaga 2) vilket signalerar att jag är för festivalen och personligen har ett intresse av den. Det kan i sin tur påverka respondenterna och deras svar då dem kan bilda sig en uppfattning om mig och därmed justera svaren. Jag har även varit medveten om att ämnet kan vara känsligt så jag har förberett mig mentalt på att starka berättelser eller reaktioner kunnat förekomma. Genom att vara transparent har jag försökt stärka trovärdigheten och pålitligheten av uppsatsen (Thomsson 2010, 41).

4.5 Etiska överväganden

Både före och under arbetets gång har jag gjort flera etiska överväganden. Jag har följt Vetenskapsrådets rapport *God forskningssed* (2017) och de fyra huvudkraven;

Informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. När jag sökte respondenter på Facebook skrev jag kortfattat om vad studien handlade om samt vad deras deltagande innebar. Respondenterna fick sedan en mer utförlig beskrivning om att deras deltagande var frivilligt och baserades på ett samtycke samt att de när som helst kunde avbryta sin medverkan eller avböja att besvara frågor de var obekväma med (Dalen 2015, 25). Detta gäller även till de respondenter jag kom i kontakt med via bekanta. Jag informerade samtliga om att ämnet kunde vara känsligt för att göra dem uppmärksamma och att de därmed fått valet att avstå från att delta. Deras deltagande garanterades anonymitet vilket bland annat innebär att deras namn är fingerade (Vetenskapsrådet 2017, 41). Innan intervjun informerades dem att den skulle spelas in via min mobiltelefon vilket de fick godkänna. Jag förklarade att materialet spelades in för att sedan transkriberas och att materialet inte skulle spridas vidare till någon annan (Dalen 2015, 27). När jag skulle använda mig av känsligare uppgifter frågade jag först respondenterna om det var okej att ta med det i uppsatsen. Respondenterna kommer få uppsatsen skickad till sig när den är färdig.

5.0 RESULTAT OCH ANALYS

I det här kapitlet presenteras min analys och det resultat jag kommit fram till. I den första delen ”upplevelsen av festivaler” beskriver jag vilka upplevelser respondenterna har av festivaler och otrygghet. I den andra delen ”otrygghet” tar jag upp tjejernas rädsla för överfall, undvikande strategier och hur media påverkar deras trygghet. I den tredje delen ”separatism” beskriver jag hur behovet av en separatistisk festival ser ut bland tjejerna och deras inställning till vilka som inkluderas/exkluderas. I den fjärde och sista delen beskriver jag vilka åtgärder mina respondenter tycker behövs göras på festivaler för att de ska känna sig tryggare.

De respondenter jag intervjuat är: Anna 26 år, Isabelle 27 år, Sara 25 år och Jenny 23 år. Namnen är fingerade.

5.1 Upplevelsen av festivaler

När jag ställer frågan om hur upplevelsen av festivaler ser ut till mina respondenter får jag svar som “Kul, jätteskoj!”, “...en stämning av krig för att få en bra plats i publikhavet” och “Det är

väldigt mycket folk, fulla människor...”. Alla fyra tjejer jag intervjuat har positiva upplevelser av festivaler. De intryck tjejerna har är att det är mycket folk, fulla människor och glad stämning. Anna uttrycker att hon älskar att gå på festival och att den bästa helgen i hennes liv var på festivalen Coachella i USA. De har besökt olika festivaler antal många gånger både i Sverige och utomlands. Jenny och Sara har varit på en festival i deras respektive liv medan Anna varit på sex festivaler och Isabelle på tre. Den allmänna känslan hos tjejerna är att upplevelsen av festivaler är positiv. Jag ställer frågan om någon upplevt otrygghet på festivaler eller festival liknande sammanhang. Ingen av tjejerna säger sig ha upplevt otrygghet på festivaler men däremot på andra platser som konserter och klubbar. Anna och Isabelle som varit på festival flera gånger säger att de inte känt sig otrygga då de varit omgivna av människor och varit där med kompisar. De påtalar dock att de aldrig skulle gå själva på en festival eller röra sig ensamma utan sina vänner.

Jag skulle inte röra mig själv på en festival. Det sitter nog mer i min ryggmärg att jag inte går själv för att jag inte gör det hemma heller [...] det som jag säger nu är inget jag reflekterar över då det är så naturligt.

- Anna 26 år

Det känns som att när det är så mycket folk runt omkring en så känner jag mig ganska trygg. Det känns inte som att någon skulle göra något när det är så mycket folk överallt. Jag är alltid med mina kompisar och skulle inte gå själv.

- Isabelle 27 år

Att omge sig med vänner och inte gå ensamma är något som alla fyra tjejer uppger är viktigt för att känna trygghet. Även om ingen av tjejerna explicit uttryckt att de varit rädda på en festival talar de ändå om att de aldrig skulle gå ensamma. Anna säger att hon inte går själv på festivaler eller andra platser då det sitter i hennes ryggmärg. Wendt (2002) menar att det är en rädsla som kvinnor har i ryggmärgen då de hela tiden tvingas förhandla med riskerna som finns att utsättas för våld eller trakasserier. Anna säger även att hon och hennes kompisar oftast ställer sig längre bak på spelningar där de inte känner sig lika utsatta som om de skulle stå längre fram eller mitt i publikhavet. Detta går att koppla till forskning som visar på hur den kroppsliga utsatthet kvinnor har påverkar deras handlingar och beteenden. De undviker till exempel att stå längst fram på en spelning eller att gå själva på festivalområdet. Tjejer blir i tidig ålder indoktrinerade att vara rädda om sig och undvika farliga platser vilket påverkar beteendet och undvikandet blir en naturlig del av ens handlingar (Heber 2007). Om man aldrig ”går själv” som Anna och Isabelle uttrycker sig kan det vara en strategi för att undvika att känna sig otrygg. Det är något en inte gör medvetet eller reflekterar över då det sker

naturligt (Wendt 2002). Jenny och Sara som varit på en festival säger att de upplevt otrygghet på festival liknande sammanhang där det är mycket alkohol och människor.

Jag har upplevt otrygghet i festivalliknande sammanhang [...] Jag har upplevt både sexuella trakasserier och fått motta fysiskt våld på klubbar.

- Jenny 23 år

Andersson (2005) talar om riskparadoxen vilket innebär att kvinnors rädsla för våld skulle vara överdriven då den faktiska risken att utsättas för våld inte är lika stor som den upplevda. Andersson menar att det är något som bör kritiseras då tjejers rädsla för våld bör kopplas samman med deras erfarenheter av våld. Den upplevelse människor har av våld och trakasserier förstärker känslan av otrygghet. Detta går att se i min studie då samtliga tjejer har erfarenheter av verbala och kroppsliga kränkningar. Hos dem finns det en oro att själva bli utsatta men också att andra i ens omgivning ska råka ut för något vilket bidrar med att de är medvetna om vad som händer runt omkring en. Både Jenny och Sara anser att de har ett ansvar att hålla koll på sin omgivning framförallt så att andra tjejer inte blir utsatta. De uttrycker båda att det ingår i systerskapet att man ska vara stöttande och hjälpa varandra. Det är även något som Anna påpekar då hon alltid följer sina tjejkompisar om de ska gå iväg ensamma och att hon förväntar sig detsamma av dem. De beskriver att det finns en förväntan av att andra ska hjälpa en men också ett ansvar att finnas där för andra. Tjejerna får ta ansvar över sin egen situation men även för andra kvinnors. I det individualiserade samhället som Beck (2012) skriver om får individen ta allt mer ansvar över sitt egna liv och känslan av grupptillhörighet blir då viktig för att känna sig stärkt och trygg. Respondenterna lyfter att gemenskapen och umgänget med andra är en grundläggande aspekt för trygghet.

Sara som varit på en festival när hon var yngre har ingen upplevelse av otrygghet från festivaler men däremot säger hon liksom Jenny att hon varit utsatt för sexuella trakasserier på konserter. Hon har varit med om situationer där män på olika sätt trakasserat henne vilket var en "väldigt jobbig upplevelse". Andersson (2005) menar att känslan av att inte veta när eller om någon kommer göra något skapar en ökad oro att bli utsatt som kan leda till att människor undviker särskilda platser. Sara berättar att hon aldrig går ensam längre och undviker att gå på klubbar och konserter dit cis-män är välkomna. Hennes rädsla grundar sig i traumatiska upplevelser hon varit med om vilket gjort att hon idag inte vågar vara på platser som hon annars skulle besöka. Sara berättar, "År 2014 blev jag våldtagen två gånger [...] Efter de här händelserna så har jag aldrig velat vara ute själv." Detta har begränsat hennes liv och efter

händelserna är hon sällan ute ensam. Tjejers otrygghet är ett stort problem i samhället (Andersson 2005; Wendt 2002) och Sara menar att ansvaret tyvärr allt oftare läggs på tjejerna att skydda sig.

De har olika upplevelser av festivaler eller festivalliknande sammanhang vilket är viktigt att lyfta då en alltid äger sin egen upplevelse. Anna och Isabelle som varit på flera festivaler säger sig inte ha upplevt någon direkt otrygghet. Båda beskriver däremot att de aldrig går ensamma på festivaler utan alltid umgås med sina vänner i grupp. Det ligger naturligt hos tjejerna att inte röra sig på egen hand. Känslan av trygghet finner de i den kollektiva gruppen. Jenny och Sara har upplevt otrygghet på festival liknande sammanhang som på klubbar och konserter. De har blivit utsatta för sexuella trakasserier och övergrepp. Rädslan att bli utsatt igen gör att de är uppmärksamma på sin omgivning eller undviker platser som upplevs som farliga.

5.2 Otrygghet

5.2.1 Rädslan för överfall- The female fear

Heber menar att kvinnor och män upplever otrygghet på olika sätt. Män är i större utsträckning rädda att utsättas för våld som misshandel och rån medan kvinnors största rädsla är våldtäkt. Enligt Heber går det att koppla mäns våld mot kvinnor till den könsmaktsordning vi har i samhället där kvinnor underordnas och män överordnas (Heber 2007). Den utsatthet tjejer har grundar sig i sexistiska och objektifierande normer där mäns maktutövning befästs och upprätthålls av samhällseliga strukturer vilket Hirdman (1988) kallar för genussystem där den hierarkiska ordningen reproduceras i samhället.

Tjejerna i intervjun vittnar om att de är mer sexuellt och kroppsligt utsatta än vad killar är på grund av deras kön. Isabelle menar att hennes otrygghet delvis har att göra med att hon har mindre chans att göra motstånd om en kille skulle överfalla henne. Hon anser att hon är extra utsatt som tjej rent fysiskt då hon inte är lika stark som de flesta killar.

När jag är själv, typ om jag skall gå hem själv från krogen, då kan jag känna mig otrygg. Jag är framförallt rädd för att någon ska överfalla mig. Men det är av just den anledningen som jag aldrig går hem själv då det finns en risk att någon skulle överfalla mig [...] det känns som att jag som tjej inte kan göra något motstånd.

- Isabelle 27 år

Andersson skriver att socialiseringsprocessen medför olika förväntningar på hur kvinnor och män ska vara. Män förväntas vara starka och kvinnor svagare. De har inte lika höga krav på sig att träna och få muskler på samma sätt som män. Den fysiska skillnaden bidrar till att kvinnor känner sig i fysiskt underläge om de skulle bli överfallna (Andersson 2005). Anna talar om rädslan att bli överfallen och beskriver att hon alltid varit rädd av sig, hon säger; ”Jag kan vara rädd bara jag ser att någon gå på andra sidan gatan men inte om det är en tjej utan om det är en kille”. Mötet med främmande människor kan uppfattas som obehagligt då det medför en potentiell fara (Jfr. Uhnöo 2011). Att röra sig ute när det är mörkt förstärker rädslan vilket gör att de undviker att gå ensamma om kvällarna eller nätterna (Brå 2018). Rädslan att bli våldtagen, vilket kallas för *the female fear*, är påtaglig hos kvinnor vilket tidigare forskning visar på (Heber 2007). Även tjejerna i min studie uttrycker att det finns en rädsla att bli våldtagen. Både Jenny och Sara har blivit utsatta för våldtäkt vilket bidragit till en ökad otrygghet. Känslan av att inte känna sig trygg någonstans och att ständigt vara på sin vakt gör att de aldrig kan slappna av. Jenny säger att hon “...allt som allt är på spänn” då hon är medveten om sin omgivning och vad som kan hända. För att minska oron så undviker de vissa situationer som uppfattas som “jobbiga” vilket gör att deras rörelseutrymme minskar. Isabelle menar att hon kan undvika platser men risken finns samtidigt överallt att bli utsatt som tjej. Det Isabelle säger går att koppla till det Wendt skriver om att kvinnor inte känner sig trygga någonstans då det inte finns några frizoner från våldet. Risken att bli utsatt för våld finns närvarande hela tiden. Det handlar inte om att kvinnor ständigt går runt och är rädda utan om att de är medvetna om riskerna som finns i samhället (Wendt 2002).

5.2.2 Undvikande strategier

För att hantera den otrygghet tjejerna upplever på offentliga platser använder de sig av olika strategier. Isabelle säger att hon aldrig går hem själv utan nästan alltid tar taxi. Om hon skulle gå ensam låtsas hon oftast prata i telefon eller så håller hon nycklarna i handen. Anna tar hellre cykeln än att promenera hem för då känner hon sig mindre utsatt. Anderssons (2005) tidigare studie visar att kvinnor upplever sig vara mindre orädda på grund av sin livsstil som innebär att vara försiktiga medan män är orädda på grund av sitt kön. Genom att använda sig av undvikande strategier känner man sig mer jämbördig mannen. Detta går att även se i min studie, exempelvis i valet av skor.

Jag har till exempel aldrig högklackat längre både för att det är obekvämt och för att man inte kan springa så bra i högklackat.

- Sara 25 år

När vi talar om strategier upplever jag att tjejerna är medvetna om valen de gör för att undvika faror eller risker. Sara har inte längre högklackat då hon inte kan springa lika fort som i sneakers. Hon säger att hon nyligen insett att hon inte längre har på sig klänningar vilket hon ofta hade förut. Orsaken till varför är hon inte säker på men det kan bero på det hon blivit utsatt för tidigare. Andersson (2005) skriver att tjejeers utsatthet kan göra att de antar en mer neutral eller "manlig" klädsel som en form av utrustning. Det finns en riskmedvetenhet om vad som kan hända vilket gör att de använder sig av olika strategier. Vidare menar Andersson att tjejer omedvetet tar omvägar eller åker taxi istället för att promenera hem då det sker genom så kallad tyst kunskap. Det är en handling som görs oreflekterat då det sker instinktivt. Anna förklarar att hon alltid låser dörren så fort hon kommer hem vilket hon inte tror killar gör i samma utsträckning. Wendt (2002) menar att det finns en otrygghet hos tjejer som gör att de oroar sig över vad som kan hända både privat och offentligt.

Jag tror definitivt att kvinnor tvingas ta ansvar för sin egen trygghet. Kvinnor tvingas också ta ansvar för kvinnor i sin omgivning [...] Jag håller även koll runt om mig. Framförallt så att inte andra kvinnor runt om mig blir utsatta för bland annat sexuella trakasserier. Om jag ser någonting så hjälper jag till.

- Jenny 23 år

Jenny säger att hon tror att kvinnor tvingas ta ansvar för sin egen trygghet. Hon gör det själv och hon tar även ansvar för andra kvinnor i sin omgivning. Det finns en form av maktlöshet att inte kunna lita på eller kontrollera vad som kan hända i framtiden vilket gör att hon ständigt är på spänn. Beck (2012) talar om en hotande möjlighet som inger en maktlöshet hos individer då de inte kan kontrollera vad som skall hända. Som tjej kan man inte passera lika fritt som män. Den kroppsliga fenomenologin förklarar hur kroppar som inte tillhör normen bemöts som avvikande. Kvinnors kroppar objektifieras och uppmärksammas vilket gör att de inte kan känna sig hemma i olika rum där männen är normen vilket bland annat Sara påpekat. Den rumsliga upplevelsen påverkar känslan av trygghet vilket gör att de drar sig undan från rum de inte känner sig trygga i (Bremer 2017).

Alla fyra tjejer förklarar att de undviker specifika platser eller att gå ensamma på grund av rädslan att bli överfallna. Den utsatthet de känner förklarar de har att göra med deras kön och den bild man har av det motsatta könet som fysiskt överlägsen. De använder sig av olika strategier för att undvika situationer som upplevs som riskfyllda. Det finns en rädsla då en

blivit utsatt för sexuellt våld men också som en blivit påtvingad genom socialisering som säger att kvinnor ska vara rädda och skydda sig mot faror.

5.2.3 Medias påverkan på trygghet

En av anledningarna till den ökade otryggheten hos mina respondenter är media och samhällets påverkan. Samtliga säger att de påverkas av det budskap media sänder ut. De menar att de både vill vara medvetna om vad som händer men samtidigt inte. Det uppstår dubbla känslor kring medias hantering och porträttering av nyheter.

När media uppmärksammar vad som händer på festivaler blir jag ju medveten om det vilket jag tycker både är bra och dåligt. Det kan göra att man blir räddare än vad man behöver vara. Det är onödigt för mig som tjej att alltid gå runt och vara rädd. Samtidigt vill jag vara medveten om det som händer.

- Anna 26 år

Enligt min tolkning menar Anna att det å ena sidan är bra att vara medveten då kan hon välja att exempelvis gå på en festival eller avstå. Å andra sidan påverkas hon av det media uppmärksammar vilket skapar en rädsla och som Anna uttrycker "det är onödigt för mig att alltid gå runt och vara rädd". Jenny säger såhär, "Skriver media att antalet våldtäkter ökar på festivaler så känner jag otrygghet för min egen skull och för andra kvinnor". Vidare menar Jenny att om hon undviker festivaler så får hon ingen egen kännedom om hur det är på plats och då har hon bara mediernas verklighetsbild att utgå ifrån. Heber (2007) talar om Becks definition av risksamhället där media är en av de källor som konstruerar risker vilket bidrar med en osäkerhet hos allmänheten. Sara menar att hon blir arg på media när de enligt henne lägger skulden och ansvaret på kvinnorna. Mina respondenter menar att när media uppmanar tjejer att undvika platser begränsas deras handlingsutrymme. Stanko anser att medier som annonserar bilder av överfallslarm eller pistoler riktade till kvinnor lägger det direkta ansvaret på kvinnor att skydda sig (Stanko 1995). I ett risksamhälle väger man för- och nackdelar, vad som är ett potentiellt hot eller inte, och hanterar risker därefter (Beck 2012). Den tolkning jag gör att personer som inte varit på festival kanske utgår från medias bild av hur det ser ut vilket kan leda till att människor inte vågar gå festivaler eller går dit och känner sig otrygga. Som Isabella och Anna säger så tycker de att det både är bra och dåligt att vara medveten om vad som händer. De kan hantera riskerna och göra ett val utifrån dom samtidigt som det är onödigt att alltid gå runt och vara rädd för vad som kan hända.

5.3 Separatistiska rum

5.3.1 Behovet av en separatistisk festival?

Statement festival är en separatistisk festival dit kvinnor, icke-binära och transpersoner får komma medan cis-män inte är välkomna. Anledningen till varför festivalen exkluderar män från sammanhanget är på grund av det sexuella våld män begår på festivaler. Man vill skapa en trygg plats för icke-män där en inte ska behöva oroa sig över att bli utsatt för sexuella trakasserier eller övergrepp (Statement festival 2017). När jag frågar respondenterna vad de tycker om initiativet att anordna en mansfri festival svarar de “Det är ett jättebra statement”, “Jag tycker det är fantastiskt bra”. De är alla ense om att festivalen är ett bra initiativ och reaktion mot det sexuella våldet. Känslan av att festivalen behövs är positiv men också blandad då de tycker att det är tråkigt att det behövs. Det är också den enda nackdelen med festivalen, att den behövs, för att “vissa män inte kan bete sig” enligt Anna.

Ingen ska väl behöva exkluderas någonstans men om det är det som krävs för att människor ska känna sig trygga får det väl vara så [...] Fördelen är att tjejer kan känna sig trygga. Det enda nackdelen är väl att den behöver anordnas för att man ska känna sig trygg.

- Isabelle 27 år

Tjejerna är överens om att det grundläggande problemet är mäns våld mot kvinnor och att ansvaret ligger på männen att förändra sina beteenden. De ser dock inte festivalen som en lösning på problemet och Isabelle uttrycker att det är tråkigt att män och kvinnor inte kan umgås i samma miljö. Hon känner själv inget behov av en festival utan män men hon förstår att det finns ett behov hos andra och då är det ett bra alternativ för att känna trygghet. Hon skulle kunna gå på en separatistisk festival om det var bra artister men inte för att det inte är några män på festivalen. Även Jenny säger att hon inte skulle gå på en festival utan män då det inte är hennes sätt att “kämpa mot machokulturen och trakasserier på festivaler”. Trygga eller separatistiska rum har olika betydelser för människor. Larsson menar att rummen kan vara en plats att känna tillhörighet, att vara “hemma”, medan det för andra har en politisk betydelse (Larsson 2009). För Isabelle och Jenny finns det inget behov av att besöka en mansfri festival för att känna sig trygga eller göra ett ställningstagande utan syftet skulle isåfall vara för att lyssna på bra musik. Det finns ändå en förståelse av att andra har ett behov av festivalen och Jenny menar att hon tycker att det är ett “bra sätt att kämpa” på.

Sara säger med ett leende att Statement festival har en jättestor betydelse för henne då hon inte vågar gå på andra festivaler dit cis-män är välkomna.

Jag blev väldigt glad. Jag började typ tjuta och ropa att ”Wow nu händer det något som jag kanske kan få vara en del av”. Då blev jag väldigt glad och det betyder väldigt mycket för mig. Jag tänkte ”att nu kommer jag kunna gå på en festival”. Det betyder att jag inte behöver begränsa mig lika mycket.

- Sara 25 år

Hos de fyra tjejer jag intervjuat ser behovet av en separatistisk festival utan män således olika ut. Isabelle och Jenny skulle kunna tänka sig att gå på en sådan festival om det var bra artister som uppträder vilket är kriteriet när de går på festivaler. För Anna och Sara ser behovet annorlunda ut. Sara har redan köpt biljett till festivalen och ser fram emot att äntligen kunna gå på en festival utan att känna sig utsatt fast rädslan att något kan hända finns ständigt närvarande. Det är en historisk händelse som Sara inte skulle vilja missa utan att ha varit en del av. Anna tror en festival utan män kommer vara något speciellt och att det kommer vara mycket ”girl power”. De hoppas att folk köper biljetter så att resten av samhället fattar att det finns ett behov. När Anna pratar om girl power kan det tolkas som en form av makt som i detta fallet tilldelas tjejer. Detta går att koppla till Foucault och Moïs beskrivning av det motstånd som individer gör för att belysa ojämlika förhållanden (Moi 1994; Nilsson 2008). I det här fallet kan det tolkas som ett lågmälat motstånd när Anna påpekar att det kommer vara girl power på festivalen men det är fortfarande ett motstånd då man avgränsar sig från en grupp i samhället (Thörn 1997) och lyfter betydelsen av tjejers kollektiva styrka och kraft (Hill Collins 2000). Den tolkning jag gör är att alla fyra kämpar mot förtrycket men de väljer att göra det på olika sätt som har betydelse för dem.

5.3.2 Organisering och motstånd

Alla fyra tjejer jag intervjuat tycker det är tråkigt att det behövs en festival där man delar på män och kvinnor. Men när män begår sexualbrott och man inte vet vilka förövarna är får man utesluta alla ur sammanhanget. När en grupp i samhället innebär en risk för en annan kan det vara en tillfällig lösning för att icke-män inte ska behöva vara otrygga (Statement festival 2017). Initiativtagaren Emma Knyckare säger i en intervju med Nöjesguiden ”Vi ska komma till det stadiet då inte festivalen längre behövs, men vi gör den så länge den behövs” (Gauffin Jatta 2018).

Att män exkluderas tycker jag är bra. Män står för den största otryggheten i festivalsammanhang och det är då inte mer än rätt att, för att skapa en rolig festival, exkludera män [...] Förhoppningsvis blir det inte allt för accepterat att icke-män ska behöva ha sin egen festival. Jag vill inte att kvinnor inte kan vara i samma sammanhang som män för att känna sig trygga.

- Jenny 23 år

Enligt Jenny är det bra att cis-män exkluderas men hon hoppas att kvinnor och män ska kunna umgås i samma sammanhang utan att kvinnor känner sig otrygga.

Statement festival är jämfört med tidigare kvinnoseparatistiska festivaler mer öppna då den inkluderar icke-binära och transpersoner. Larsson menar att det är viktigt att tillåta mångfald där människor med olika bakgrunder, erfarenheter och identiteter möts och undvika igenbommade rum (Larsson 2009). Fördelarna med att anordna en separatistisk festival är enligt Jenny att "icke-män äntligen kan andas ut och känna den frihet som män känner på daglig basis". Istället för att undvika platser och personer kan man röra sig mer fritt och känna sig "hemma" (Bremer 2017; Larsson 2009). Att organisera sig med andra kvinnor eller grupper som delar liknande erfarenheter är en form av identitetsskapande, som Thörn uttrycker det, då man inom kollektivet känner gemenskap och styrka. Man avgränsar sig från det som man inte identifierar sig med. Enligt Thörn inrättar man interna och externa rum där man inom de interna rummen skapar ett "vi" för att göra en gränsdragning mot ett "dom" (Thörn 1997). Wasshede skriver att separatism inte behöver vara en ideologi där man vill skilja på exempelvis män och kvinnor utan det kan vara ett medel för att nå ett mål som i den här studiens fall kan vara festivaler fria från sexuellt våld (Wasshede 2010).

För Sara och Anna skulle det vara ett statement att gå på festivalen. Anna säger, "Vi visar att vi är starka utan dem och att vi kan göra saker för att markera att det inte är okej". Både två menar att det är ett ställningstagande att gå på festivalen för att markera att mäns våld "inte är okej". I motsats till vad Bourdieu (2004) skriver om att kvinnor skulle acceptera mäns överordning och reproducera sin egen underordning så markerar Sara och Anna tydligt mot maktordningen och gör motstånd vilket även är något som Moi (1994) menar är viktigt att tala om. Känslan av tillhörighet och motstånd framgår tydligt när de beskriver varför de skulle gå på en festival utan män. Wasshede (2010) skriver om grupper motstånd mot strukturer i samhället som en form av politisk strategi där målet är att uppnå en samhälllig förändring. Enligt Foucault är makt relationellt och flytande. På individnivå kan man göra motstånd mot strukturer och därmed omfördela makten (Nilsson 2008). Foucault har inte med

kön i sin maktanalys vilket går att kritisera då makt genomsyrar samhället på en makronivå där patriarkala strukturer reproducerar mäns makt i samhället vilket vi kan se i tidigare forskning samt i mina respondenters svar (Wasshede 2010).

Jag hade hellre sett att alla kunde gå på en festival och känna sig trygga oavsett könstillhörighet. Men då världen inte ser ut så just nu tycker jag att man ska ha ett slags alternativ hellre än att kvinnor ska känna sig begränsade och inte våga gå någonstans.

- Sara 25 år

Betydelsen av att kunna gå på en festival som alla andra utan att känna sig otrygg är stark och att den är mansfri är avgörande för att Sara skall gå. Hon önskar att alla människor oavsett könstillhörighet skulle kunna gå på samma festival men så länge hon känner sig otrygg måste ett alternativ få finnas där hon slipper begränsa sig. Sara besöker sällan evenemang där män är så att få tillbringa två dagar på en musikfestival med andra kvinnor, icke-binära och transpersoner är behövt då festivalen enligt henne "...behövs, att den har behövts och att den kommer behövas i framtiden". Det är viktigt att inrätta rum för de grupper i samhället som förtrycks för att skapa styrka och gemenskap (Hill Collins 2000). Rum där man vågar och har möjligheten att ta plats, ett ställe där man delar erfarenheter och backar varandra (Elf Karlén & Palmström 2005). En förhoppning Sara har med festivalen är att det kommer vara en systerlig stämning där man stöttar och hjälper varandra. Den här känslan av systerskap är något som genomsyrar alla fyra intervjuer.

5.4 Åtgärder för ökad trygghet på festivaler

För att öka tryggheten på festivaler har polisen påbörjat en åtgärdsplan hur de skall hantera brotten och den ökade otryggheten. En åtgärd är att lägga mer resurser på bland annat fler personal och vakter på festivalområden, framförallt i större folksamlingar som under spelningar (Polisen 2016). Även festivalarrangörer och andra organisationer däribland Nattskiftet som är en organisation för "rätten att vara trygg i natten och en kamp mot våld och sexuella övergrepp". Organisationen samlade år 2016 in 4188 namnunderskrifter och 350 tips från festivalbesökare för att öka tryggheten på festivaler (Nattskiftet 2018).

När jag frågar mina respondenter vad festivalarrangörer, myndigheter och polisen

borde införa för åtgärder för att de skall känna sig tryggare på festivaler så svarar nästan alla polisiär närvaro. För Sara skulle det vara viktigt med poliser i publikhavet som cirkulerar och är uppmärksamma på ljud och rörelser. Isabelle skulle känna sig tryggare om det rörde sig vakter på tältområdet under natten då det kan vara obehagligt när människor går utanför tälten och man inte vet vad dom kan göra.

Mer poliser i rörelse tänkte jag säga men det kommer ju inte heller lösa problemen. Jag tror att man kan begå dessa övergreppen så diskret att det kommer ske oavsett hur bra bevakning det är eller hur många poliser som rör sig.

- Anna 26 år

Anna tror inte fler poliser skulle påverka förövarna att sluta begå sexuella övergrepp oavsett hur bra bevakning det än är. Enligt henne skulle frizoner på festivaler kunna vara en tillfällig lösning och ett sätt att känna sig trygg under en spelning. Hon säger att det alltid finns en risk att bli våldtagen i publikhavet och om hon stod i en sektion utan killar skulle hon inte behöva vara orolig. Isabelle tror att frizoner på festivaler kan vara bra då "man kan dansa utan att tänka på att någon kommer ta på en". Men hon är också kritisk till om frizonerna skulle ha någon effekt och om det verkligen skulle bidra med ökad trygghet. Man skulle känna sig trygg i "zonen" men otrygg så fort man går utanför den. Det talades om att införa frizoner framför de större scenerna under Göteborgs kulturkalas 2016 men det blev aldrig av då man talade om diskriminering och att det inte var någon bra lösning på problemen (Signahl 2017).

Sara säger att hon inte gillar när man separerar på män och kvinnor när de befinner sig på samma plats, "Jag gillar inte det separatistiska om man är på samma ställe för då blir det väldigt påtagligt vilka som är den utsatta gruppen. Man vill ju inte ses som en utsatt grupp på det sättet". Tjejerna uttrycker att de känner sig utsatta i många situationer men att de inte vill ses på som en utsatt grupp då offerrollen blir påtaglig. Man bör inte reproducera bilden av kvinnor som offer då de liksom män har ett agentskap som gör att de kan påverka och ta kontroll över sin egen situation (Uhnöo 2011). Inställningarna skiljer sig åt angående att införa frizoner och att anordna en hel festival som frizon. Larsson menar att det egna rummet skapas för att utöka handlingsutrymmet så att tjejer i det här fallet kan röra sig fritt på festival utan att behöva oroa sig över att bli utsatta för sexuellt våld (Larsson 2009). Kvinnor organiserar sig för att handlingsutrymmet ska bli större och för att kunna göra motstånd mot missgynnande strukturer (Elf Karlén & Palmström 2005). Att upprätta egna rum som en festival utan män är en form av strategi som visar på motstånd och ett ställningstagande (Wasshede 2010). Jenny skulle vilja se en nolltolerans mot sexuella trakasserier och

övergrepp hos festivalarrangörerna och att man arbetar proaktivt så att våldsbrott kan förhindras. En annan viktig del för att hon skall känna sig tryggare på festivaler är att polisen tar anmälningar gällande sexualbrott på stort allvar.

Överlag skulle jag bli tryggare om anmälningar hos polisen gällande övergrepp och trakasserier fick utrymme och togs på väldigt stort allvar, alltså att det blir känt att du åker dit om du begår övergrepp eller trakasserier.

- Jenny 23 år

Sara som tidigare gjort en anmälan tror att hon antagligen inte kommer göra en anmälan igen på grund av polisens bemötande och hur anmälan hanterades den gången.

Mäns våld mot kvinnor är ett strukturellt problem (Hirdman 1988) och enligt Sara och Jenny är det viktigt att våldet inte legitimeras utan att man tar problemet på allvar för att visa att det inte är okej och att det är straffbart. Det är enligt dem viktigt att man hanterar anmälningar på stort allvar för att visa att sexualbrott är straffbart men också för att visa att man stöttar och hjälper dem som blivit utsatta. Säkerheten på festivaler är viktig för att tjejerna ska känna sig tryggare. Det är framförallt behov av fler poliser och vakter i publikhaven och på tältområdena. Anna anser att frizoner på festivaler skulle kunna vara en tillfällig lösning för att hon och andra tjejer ska känna sig tryggare under spelningar. Tjejerna påpekar att det är viktigt att anmälningar gällande sexualbrott tas på väldigt stort allvar både för att signalera att det är ett brott som är straffbart och för att visa att man står på offrets sida. Isabelle, Jenny och Anna säger att de kan gå på festivaler där män välkomnas medan Sara uttrycker att hon inte gör det. De har alla fyra olika behov och krav för att känna sig tryggare på evenemang som festivaler och konserter.

6.0 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Den här uppsatsen tar sin utgångspunkt i Statement festival som är en mansfri festival. Jag har undersökt hur behovet av en sådan omdebatterad festival ser ut hos mina respondenter. Då jag saknade det kvinnliga perspektivet i debatten valde jag att enbart intervjua tjejer för att få en bild av deras syn på festivalen. Frågan om varför en festival utan män behövs hamnade tidigare i skymundan för uttalanden som sade att den stred mot diskrimineringslagen. Ur ett sociologiskt perspektiv ville jag undersöka vilken upplevelse tjejer har av festivaler och otrygghet. Fanns det ett behov av en mansfri festival och hur såg det behovet isåfall ut? Från intervjuerna framgick det att det fanns en relation mellan den otrygghet tjejerna upplevt och behovet av en festival utan män. Studien som är explorativ och deskriptiv ville fånga respondenternas beskrivningar av deras upplevelser och åsikter om det ämne jag studerade.

Med de fyra temana *upplevelsen av festivaler, otrygghet, separatistiska rum och åtgärder för ökad trygghet på festivaler* har jag velat skapa en förståelse av hur tjejers upplevelser av otrygghet påverkar behovet av en separatistisk festival. Jag har inte varit ute efter några ”rätta” svar utan sökt en mångfaldig bild med olika perspektiv, upplevelser och åsikter. Fastän tjejernas upplevelser av festivaler liknar varandra i den meningen att de alla har en positiv upplevelse så har de upplevt otrygghet på andra offentliga platser som skiljer sig åt. Det är tydligt att respondenterna är medvetna om de patriarkala strukturerna i samhället och att de i vissa situationer är mer utsatta på grund av deras kön. Ett viktigt resultat är att respondenterna uttrycker att myndigheter och politiker måste ta anmälningar gällande sexualbrott på stort allvar. När brott inte får konsekvenser ökar otryggheten och tilliten till polisen samt rättssystemet minskar. Detta är enligt respondenterna ett stort samhällsproblem och studien visar på den problematik som sexualbrott innebär. De använder sig alla av undvikande strategier för att minimera risken att hamna i obehagliga situationer eller bli utsatta för våld. Den tolkning jag har gjort är att de inte upplevt otrygghet på en specifik plats som en festival utan att de upplever sig vara otrygga i andra sammanhang de befinner sig på oftare. Det finns ett behov av en separatistisk festival för några av respondenterna, medan det för andra inte finns samma behov då de inte upplever att otryggheten är kopplad till just festivaler. Tidigare forskning visar på att separatistiska rum så som en festival kan fungera som en frizon från det förtryck tjejer och icke-män möts av. Man kan i tidigare forskning se att separatistiska rum har olika betydelser för individer vilket man även kan se i min studie. Det är viktigt att ha kunskap om varför en separatistisk festival behövs och vilken betydelse

de trygga rummen har för människor för att förstå fenomenet ”mansfri” festival. Hos mina respondenter ser behovet av en separatistisk festival olika ut vilket är kopplat till de upplevelser de har av otrygghet. Jag har i den här studien valt att intervjua cis-tjejer men hade även kunnat intervjua icke-binära eller transpersoner och därmed antagligen fått ett annat resultat.

För vidare forskning skulle det vara intressant att intervjua personer som besökt Statement festival och vilken upplevelse de har av en sådan festival. Det skulle kunna vara av intresse att göra en kvantitativ undersökning där man studerar vilka attityder människor har till separatistiska offentliga evenemang. Man skulle även kunna kolla på tidigare internationell forskning om separatistiska festivaler i relation till Statement festival som är unik i sitt slag då den inkluderar icke-binära och transpersoner och se vad som händer när man inkluderar andra kategorier.

7.0 LITTERATURLISTA

7.1 Tryckta källor

- Ahrne, Göran och Svensson, Peter. 2015. *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber
- Andersson, Birgitta. 2005. Mäns våld blir kvinnors ansvar: riskkalkylering i det offentliga rummet. I Friberg, Tora m.fl. (red.) *Speglingar av rum: om könskodade platser och sammanhang*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.
- Beck, Ulrich. 2012. *Risksamhället: På väg mot en annan modernitet*. Stockholm: Daidalos
- Bourdieu, Pierre. 2004. *Den manliga dominansen*. Göteborg: Daidalos
- Bremer, Signe. 2017. *Kroppslinjer: kön, transsexualism och kropp i berättelser om könskorrigering*. Göteborg: Makadam förlag
- Browne, Kath. 2009. Womyn's separatist spaces: Rethinking spaces of difference and exclusion. *Transactions of the Institute of British Geographers*, 34(4), 541-556
- Dalen, Monica. 2015. *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups
- Elf, Karlén Moa och Palmström, Johanna. 2005. *Slå tillbaka: om vardagsrädsla och systerskap*. Stockholm: Tiden
- Freedman, Estelle. 1979. Separatism as Strategy: Female Institution Building and American Feminism. *Feminist Studies*, vol 5(3), 512-529
- Gordon, Margaret & Riger, Stephanie. 1989. *The female fear*. New York: Free Press.
- Heber, Anita. 2007. *Var rädd om dig! Rädsla för brott enligt forskning, intervju personer och dagspress. Akademisk doktorsavhandling*. Stockholm: Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet
- Hill, Collins Patricia. 2000. *Black feminist thought: knowledge, consciousness, and the politics of empowerment*. London: Routledge
- Hirdman, Yvonne. 2007. Genussystemet. Reflexioner kring kvinnors sociala underordning. I *Gösta och genusordningen*. Stockholm: Ordfront
- Larsson, Berit. 2009. *Agonistisk feminism och folklig mobilisering*. Göteborg: Makadam förlag
- Moi, Toril. 1994. Att erövra Bourdieu. I *Kvinnovetenskaplig tidskrift*, nr 1, s. 3-21
- Nilsson, Roddy. 2008. *Foucault en introduktion*. Malmö: Égalité
- Stanko, A. Elisabeth. 1995. Women, Crime, and Fear. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, vol 539, 46-58

- Thomsson, Heléne. 2010. *Reflexiva intervjuer*. Lund: Studentlitteratur
- Thörn, Håkan. 1997. *Modernitet, sociologi och sociala rörelser*. Göteborg: Sociologiska institutionen, Göteborgs universitet
- Uhnoo, Sara. 2011. *Våldets regler: Ungdomars tal om våld och bråk*. Göteborg: Daidalos
- Wasshede, Cathrin. 2010. *Passionerad politik: Om motståndet mot heteronormativ könsmakt*. Malmö: Bokbox förlag
- Wendt, Höjer Maria. 2002. *Rädslans Politik: Våld och sexualitet i den svenska demokratin*. Stockholm: Liber
- Yin, K, Robert. 2013. *Kvalitativ forskning från start till mål*. Lund: Studentlitteratur

7.2 Elektroniska källor

- Brottsförebyggande rådet. 2017. *Nationella trygghetsundersökningen*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet
https://www.bra.se/download/18.10aae67f160e3eba629118a7/1517212683473/2018_1_NTU_2017.pdf
- Gauffin, Jatta Felicia. 2018. Tills alla män har lärt sig. *Nöjesguiden*. 17 april.
<https://ng.se/artiklar/tills-alla-man-har-lart-sig> (Hämtad 2018-05-16)
- Johansson, Linnea och Wikén, Johan. 2017. Granskning: Över 150 festivalövergrepp anmälda under sommaren. *Metro*. 6 september. <https://www.metro.se/artikel/granskning-över-150-festivalövergrepp-anmälda-under-sommaren> (Hämtad 2018-05-16)
- Knyckare, Emma. 2017. *Vad tror ni om att vi styr ihop en asfet festival dit bara icke män är välkomna som vi kör tills ALLA män har lärt sig hur en betar sig?*. [Twitter]. 2 juli.
<https://twitter.com/knyckare/status/881563265414955008> (Hämtad 2018-03-27)
- Nattskiftet. 2018. *Nattskiftet*. <http://www.nattskiftet.org> (Hämtad 2018-05-16)
- Polisen. 2016. *Lägesbild över sexuella ofredanden samt förslag till åtgärder*. Stockholm: Underrättelsenheten Noa. https://polisen.se/siteassets/dokument/ovriga_rapporter/lagesbild-over-sexuella-ofredanden.pdf
- Signahl, Malin. 2017. *Festivaler – ett jämställt rum?- En kvalitativ studie om ställningstagandet till trygga zoner utifrån feministisk vetenskapsteori*. Kandidatuppsats. Malmö högskola: Institutionen för globala politiska studier.
<http://www.uppsatser.se/uppsats/dda2a8b62e/>
- Statement festival. 2017. *Statement festival*. <http://www.statementfestival.se/> (Hämtad 2018-05-09)

Vetenskapsrådet. 2017. *God forskningsed*. Stockholm: Vetenskapsrådet
https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningsed/?_ga=2.244582277.1005126381.1526400483-742424337.1526400483

Waldeck, Lovisa. 2017. Experten: Mansfria festivalen är olaglig. *Expressen*. 3 augusti.
<https://www.expressen.se/gt/experten-mansfria-festivalen-ar-olaglig/> (Hämtad 2018-05-08)

8.0 BILAGOR

Bilaga 1 Intervjuguide

Tema 1: Upplevelsen av festivaler och otrygghet

-Hur många gånger har du varit på festival?

-Vilka festivaler har du varit på?

-Kan du berätta hur din upplevelse av festivaler ser ut?

-Har du upplevt otrygghet på festival? I så fall, på vilket eller vilka sätt?

-Har du upplevt otrygghet på festivalliknande sammanhang? I så fall, på vilket eller vilka sätt?

-Om du upplevt otrygghet har den isåfall påverkat ditt beteendemönster?

Tema 2: Behovet av frizoner

-Vet du vad en frizon eller ett separatistiskt rum betyder?

-Är du eller har du varit delaktig i ett separatistiskt community?

-Hur ser du på att införa frizoner på festivaler? Eller att anordna kulturella evenemang som tex. Statement festival som trygga zoner?

-Tycker du att initiativet är en bra reaktion på det våld som begås på festivaler?

-Hur ser du på kön dvs. vilka som inkluderas och exkluderas i sådana här sammanhang?

-Anser du att det är problem att cis-män exkluderas från ett offentligt evenemang som Statement festival?

-Vilka fördelar/nackdelar tycker du att det finns med att anordna könssegregerade platser?

Tema 3: Trygghet

-Har media påverkat din känsla av trygghet?

-Vilka åtgärder tycker du som festivalbesökare att festivalarrangörer, myndigheter eller polisen borde göra för att öka tryggheten bland framförallt unga tjejer?

Bilaga 2 Annonser på Facebook

(Statement festival Facebook-grupp)

Hej!

Jag läser sociologi på Göteborgs Universitet och skriver min kandidatuppsats nu i vår. Min studie skall undersöka upplevelsen av festivaler och behovet av festivaler som frizoner. Då Statement festival är en separatistisk festival så vänder jag mig hit för att kolla om någon är intresserad att bli intervjuad i forskningssyfte? På grund av urval söker jag fyra-sex stycken tjejer i åldrarna 18–30 år boende i Göteborg. Intervjun är frivillig och du är anonym så inga personliga uppgifter lämnas ut. Kan du tänka dig att ställa upp på en intervju så skicka ett PM till mig så berättar jag mer om studien.

Annars ses vi den 31 augusti på bananpiren!

(Tjejjour-grupp och privat Facebook-sida)

Hej!

Jag läser sociologi på Göteborgs Universitet och skriver min kandidatuppsats nu i vår. Min studie skall undersöka upplevelsen av festivaler och behovet av festivaler som frizoner. På grund av urval söker jag fyra-sex stycken tjejer i åldrarna 18–30 år boende i Göteborg. Intervjun är frivillig och du är anonym så inga personliga uppgifter lämnas ut. Kan du tänka dig att ställa upp på en intervju så skicka ett PM till mig så berättar jag mer om studien.

Ha det fint!